

**Kellemes, meghitt, boldog karácsonyt
és sikerekben, egészségben gazdag,
boldog új évet kíván
minden kedves Olvasónak
a VÍZPART szerkesztő bizottsága**

Székházavatás Aradon

Szeptember 20-án az Atikövizig delegációja Aradra utazott a marosvásárhelyi vízügyi igazgatóság, az AN „Apele Romane” Directia Apelor Mures Tg. Mures egyik szakaszmérnöksége, az SGA Arad új székházának ünnepélyes avatására.

Az Alsó-Maros romániai részvízgyűjtőjéért felelős aradi szakaszmérnökség olyan új épületbe költözhetett, ahol modern berendezések és felszerelések várták a román vízügyi kollégákat, hogy jobb minőségben és kényelmesebb körülmények között végezhesék munkájukat.

Az ünnepélyes szalagátvágás után Dávid Csaba, a marosvásárhelyi vízügyi igazgatóság vezérigazgatója és Ursu Spiridon, az aradi szakaszmérnökség igazgatója szólott néhány ünnepélyes szót az új székházról a meghívott vendégek jelenlétében. Ezután Andó Mihály főmérnökünk beszédében jó egészséget kívánt a román kollégáknak az új székházban végzendő munkához, majd átadta a magyar delegáció avatási ajándékát Ursu Spiridon igazgatónak (képünkön).

(Folytatás a 2. oldalon)

Értékeink

Sokat gondolkodtam azon, hogy mit is lehetne írni így év végén a lassan mögöttünk maradó esztendőről. Nem mintha szűkölködtünk volna az eseményekben. Hogy mindjárt a tetején kezdjem, személyi változások a minisztérium felső vezetésében, hasonlóképpen az ágazati irányításban; végéhez értek az árvíz utáni helyreállítási munkák; végre belekezdünk a vízgyűjtőgazdálkodás tervezésébe; értünk el sikereket, s persze szenvedtünk el kudarccokat a pályázatok területén, de megemlékezhetnék a kitiüntetettjeinkről s még sok-sok minden egyéb-ről. Most mégsem ezekről szólnék.

Hosszú évek után lapunk, a Vízpart újra negyedévente jelenik meg, ráadásul megújult külsővel. Messze van már az az idő, amikor egy év alatt csak egy-két lapszámra tellett. Átlapozva az elmúlt esztendő lapszámait, büszkén konstatáltam, hogy nem szűkölködtünk a tartalmas, informatív, színvonalas szakmai cikkekben. Fontos ez az újság. Segít fenntartani az azonos hivatású, érdeklődési körű emberek közötti közösséget, tiükörképe az igazgatóságnak. Tiükörképe – még ha olyan cikk is napvilágot lát benne, amely kritikus bármelyikünkkel szemben, esetleg a hangvétele nem a legszerencsésebb. A jobbitó szándékhoz ugyanis egyik esetben sem fér kétség, és ami ennél is fontosabb, az író a véleményét bátran, korrekten felvállalja. A vélemény nem munkahelyi bulikon fogalmazódik meg, vagy folyosói pletykák formájában terjed.

Komoly küldetése is van orgániumunknak, szintúgy a cikkírás fájradalmait felvállalóknak. Ők a jelenkor krónikásai. Mindez annak kapcsán jutott eszembe, hogy néhány nappal ezelőtt nagyszerű könyvbemutatón ajánlottuk figyelmébe minden érdeklődőnek, volt és jelenlegi munkatársunknak, szakmabelieknek „Az ATIVÍZIG ötven évét” feldolgozó kiadványunkat. Magam is meglepődtem azon, amit Pálfi Imre, a könyv írója, szerkesztője mondott, hogy igazán könnyű dolga az 1992-től eltelt évek krónikájával volt. Tudniillik 1992-ben indult útjára a Vízpart újság, amelyben gyakorlatilag minden olyan eseményről található írás, ami jelentős volt igazgatóságunk életében. És ennek így is kell maradnia!

Miképpen erőfeszítéseket kell tennünk azért is, hogy az ágazati szinten hasonló szerepet betöltő, rendkívül magas szakmai színvonalú Vízügyi Közlemények folyóirat tovább éljen és mással nem pótolható fóruma maradjon a jelentősebb szakmai munkák prezentációjának. A Vízügyi Közlemények egy és negyedszázados története során a folyóiratot három esetben is fenyegette – döntően pénzügyi okok miatt - a megszűnés veszélye. Hasonló gondok jelentkeztek napjainkban is. A Közlemények kiadása már három év óta szünetel, és nem sok remény van arra, hogy a megjelenést az állami költségvetés biztosítsa. Össze kell tehát fognunk, hogy ez a rendkívüli értéket képviselő, nagy hagyományú szakfolyóirat fennmaradjon. Vallom, hogy egy szakmának akkor van jövője, ha a múlt értékeit meg tudja őrizni, és abból merítve, építkezve fogalmazza meg válaszait a jelen kérdéseire, határozza meg céljait.

Abban a reményben kívánok hát minden kedves Olvasónak áldott, békés karácsonyt és sikeres, boldog új évet, hogy mindazokat az értékeket, amelyeket elődeink megteremtettek, sikerül méltóképpen megőrizniünk.

Dr. Dobi László

Emléktábla Árpád fejedelemnek

A Szegedi Hagyományörző és Városképvédő Egyesület célul tűzte ki, hogy közadakozásból emléktáblát állít Árpád fejedelem halálának 1100. évfordulóján, valamint a pozsonyi csata – 907. július 5–7. – emlékére fát és követ állít a szegedi Árpád téren. Az egyesület elnöke, Szilágyi Árpád kereste meg igazgatóságunkat, hogy anyagiakkal segítsük a maradandó emlékek megvalósítását.

Igazgatónk nem zárkózott el a nemes cél megvalósítása előtt, de jelezte; közvetlenül pénzzel nincs módja segíteni. Felajánlotta viszont részvételünket az emlékművek kivitelezésében, elhelyezésében és hozzám irányította az elnököt. A felajánlás nagymértékben elősegítette az emlékművek határidős elhelyezését, mivel még nem volt kivitelező, aki a bronz domborművet elhelyezné és rögzítené az épület

homlokzatára, valamint elkészítené az állított kőhöz a megközelítést biztosító járdát.

Szilágyi Árpáddal és Bartha András szobrászművésszel meghatároztuk az elvégzendő munkarészeket, s ezek végrehajtási időpontjait. Olyan részletkérdésekről volt szó, mint hogy ki és mikor készíti el a dombormű rögzítő füleinek sablonját, milyen ragasztóra lesz szükség, mekkora állványzatot kell készíteni, milyen eszközzel mozgatjuk a művészeti alkotást, ki és mikor szerzi be a járdaburkoló köveket és az azokhoz szükséges segédanyagokat.

Természetesen a legjobb tudásom szerint adtam ötleteket a szükséges anyagokra és a kivitelezés megszervezésére, annak végrehajtására.

Ezekben segítségemre volt Szabó József kollégám Temesvári Mihály MBSZ-

vezető megbízásából. Részletesen megbeszéltük a szükséges feladatokat, hozzárendeltük a szükséges technikát (fűrőgép, áramfejlesztő, hevederkötelek, állványzat, darus tehergépkocsi) és élőmunkaigényt. Temesvári Mihály jóvoltából a dombormű elhelyezésénél részt vett több MBSZ-es kollégánk: Szabó József mellett Stempel Zoltán, Slajhó Tamás, Dobó István, Karai Mihály és Baté József.

A pozsonyi csata emlékére állított kő és fa megközelítésére szolgáló járda építésénél a szegedi szakaszmérnökségtől Kátai Miklós, Sarnyai László, Martonosi Csaba és Varga Krisztián volt segítségemre.

A munkákat szeptember 27-én reggel 7 órakor kezdtük el: párhuzamosan végeztük a dombormű elhelyezési és járdaépítési munkálatokat. Szabó József kollégámmal már reggel 6 órakor az Árpád téren voltunk, s „foglaltuk” a kivitelezéshez szükséges helyet a taxiállomásnál, valamint a gépjárműparkolónál. A taxisoktat nem kellett sokáig győzködni, hogy elálljanak drosztjukról, hiszen körükben olyan volt vízügyes kollégák találhatók, mint Marczika Gizella és Bús Sándor.

A munkák kivitelezése az eltervezett ütemben, s problémamentesen zajlott. Délután 1 órára mindennel elkészültünk „megrendelőink” teljes megelégedésére.

A szeptember 29-én megtartott avatóünnepségen a megvalósításban közreműködők felsorolásában az Atikövízig neve is elhangzott. Valamennyi kollégám nevében elmondhatom, hogy nagyon jó érzés volt e nemes cél érdekében a munkákból részt vállalni.

Sági János

Székház- avatás Aradon

(Folytatás az 1. oldalról)

A vendégeknek lehetőségük nyílt, hogy megnézhessék az épület minden zegzugát. Láthattuk, milyen jó felszereltségű irodákkal, műszaki ügyelettel rendelkezik az új szakaszmérnökségi épület, illetve körbejárhattuk a modern labor helyiségét is.

A szakaszmérnökség épületen belül és kívül is rendkívül rendezett képet mutatott.

A magyar delegáció tagjainak leginkább a műszaki ügyelet komfortfokozata nyerte el a tetszését, valamint az udvari, vízessel kombinált sziklakert váltott ki osztatlan elismerést.

Nagyszöllősi Nóra

A Maros és a Tisza őszi kisvízi felülvizsgálata

Az Atikövízig kezelésébe tartozó Maros- és Tisza-szakaszok őszi kisvízi felülvizsgálatára 2007. szeptember 11-én és 13-án került sor.

A marosi felülvizsgálatot dr. Dobi László igazgató vezette. A bizottság vizen a Maros folyó Nagylak–Kláralfalva (49,6–13,0 fkm) közötti szakaszát járta be.

A Makó feletti folyószakaszon a meglévő művek

jó állapotban

vannak, az árvízvédelmi töltést veszélyeztető mederelfajulás ezen a szakaszon nem volt tapasztalható.

A Makó alatti szakaszon, a ferencszállási kanyarban, a 15,1–15,2 fkm szelvények közötti bal parton volt tapasztalható a meglévő partbiztosítás tönkremenetele. Ezen a szakaszon, mintegy 30-40 m hosszon a folyó a szabályozási vonal mögé került, bekagylósodás alakult ki. Az árvízvédelmi töltés közelsége, illetve a keskeny hullámterti előtér miatt a partbiztosítás helyreállítását mielőbb el kell végezni.

A Maros-torkolat és Kláralfalva közötti szakasz felülvizsgálatára – ahol az árvízvédelmi töltést megközelíti a folyó – a 11.06. Maros bal parti és a 11.07. Maros jobb parti árvízvédelmi szakaszok bejárásakor került sor. Ezen megállapítást nyert, hogy a Maros alsó, 5 km-es szakaszán észlelhető rövidebb-hosszabb mederelfajulás. Az e szakaszon tapasztalt partbecsúszások, a megromlódott partbiztosítások miatt a folyó – a ferencszállási kanyarulat kivételével – az árvízvédelmi töltések biztonságát nem veszélyezteti ugyan, de a további

mederelfajulások megakadályozására

a lehetőségekhez mérten meg kell kezdeni a megromlódott partbiztosítási művek helyreállítását.

A tiszai kisvízi felülvizsgálat a „Csege” motoros hajóval Tiszaugról indulva, a folyón lefelé haladva Szegedig tartott. A felülvizsgálatot Andó Mihály főmérnök vezette, s azon – a hajó adottságait kihasználva – részt vettek a csongrádi, szentesi és szegedi szakaszmérnökségek és szakágazati osztályok képviselői is.

A felülvizsgálat kiterjedt az Atikövízig kezelésébe tartozó folyószakaszra, a déli országhatár–Csongrád között megépült folyószabályozási művek állapotára, a hajózóút és az Atikövízig kezelésébe tartozó kitérési jelek állapotára, az idegen kezelésű és a folyót keresztező létesítmények parti

jeleinek állapotára. A felülvizsgálat általános megállapításai szerint

- a tiszai meder- és partbiztosítások fenntartási hiányosságokat mutatnak;

- a tiszai kanyarulatfejlődés több helyen elérte, illetve megközelítette az optimális ívet. Ezeket a szakaszokon rengeteg fa került a mederbe, veszélyeztetve ezzel a kis- és nagyvízi hajózást;

- a csongrádi partfal előtti meder állékonyságának javítására és a csongrádi yacht kikötő előtti megcsúszás bevédésére kőszórásai munkák elvégzése szükséges. A munkák 2008. évi kezdéssel a KEOP-projekt keretében valósulnak meg;

- a kezelésünkbe tartozó kitérési jelek zömének láthatósága – megfelelő forrás hiányában – nem biztosított.

A felülvizsgálaton elhangzott, hogy a kormány 2090/2007. (V. 23.) számon határozatot hozott „a záhonyi térség különleges gazdasági övezetének komplex gazdaságfejlesztési programjáról”. A határozat 7. pontja „felhívta a környezetvédelmi és vízügyi minisztert, valamint a gazdasági és közlekedési minisztert, hogy a Tiszán jelenleg érvényes hajózási feltételek változatlanul hagyása mellett vizsgálják meg a záhonyi térség három elemű intermodális szállítási lehetőségének biztosítása érdekében a hajózó út fenntartásának, valamint

Komoró térségében egy kikötő

létesítésének feltételeit”.

A tiszai hajózás jelenlegi helyzetét, a vízi út fejlesztési lehetőségeit átfogóan minden tiszai igazgatóság, így az Atikövízig is felülvizsgálta. A víziútfejlesztéssel kapcsolatban az Atikövízig a következő elvégzendő feladatokat sorolta fel:

- A szegedi medencés kikötő bejárati csatornájának teljes kotrása. (Becsült költség: 100 mFt)

- A szegedi medencés kikötő bejárati csatornájának éves kotrása. (Becsült költség: 10 mFt)

- A meglévő nappali parti és úszójelek pótlása, a jelek karbantartása, láthatóságuk biztosítása. (Becsült költség: 30 mFt)

- Szakadó partoknál bedőlt és a mederben leakadt, a nagy- és a kishajózást veszélyeztető fák eltávolítása. (Becsült költség: 250 mFt)

- Az évek óta üzemképtelen „Levelény” kitérő hajó helyett – tekintettel a vízi új jelenlegi állapotára és a várhatóan megnövekvő kitérési feladatokra – egy dunai típusú kitérő hajó beszerzése. (Becsült költség: 130 mFt)

- Miután nem ismert, hogy a tervezett nemzetközi víziútszakaszon szükséges-e a jelenlegi parti nappali kitérő jelek cseréje éjszakai jelekre, szükséges-e radarjelek kihelyezése, a fkm-táblák esetleges sűrítése, ezért ha ezek szükségessé válnak, akkor előzetesen tanulmánytervet kell készíteni a jelek mennyiségének és típusának, helyének meghatározására.

(Becsült költség: 10 mFt)

- Szükségesnek tartjuk a jelenlegi mederállapotok feltárását (teljes mederfelvétel kisvízes ortofotózással) és kiértékelését (jellemző vízszintek felülvizsgálatát), kanyarulat viszonyok, keresztező létesítmények ellenőrzését és vizsgálatát, hajózási térkép készítését.

(Becsült költségük 60 mFt)

- Javasoltuk, hogy a megromlódott szabályozási műveken hosszú évek óta megfelelő forrás hiányában el nem végzett fenntartási munkákra – melyeknél a középvízi mederélben lévő fák a folyóba dőlve

veszélyeztetik a hajózás biztonságát –,

éves fenntartási, karbantartási feladatok elvégzésére évi 80 mFt forrás álljon rendelkezésre.

- Indokoltnak tartottuk – a hajózó út jelenlegi állapotának további romlását megakadályozandó – kanyarulatrendezési munkák befejezését, illetve megkezdését, így az 1998-ban megkezdett Körös-toroki kanyarulatrendezés III. B. ütemének megépítését; az elfajult szentesi kanyarulat rendezését és a ludvári partbiztosítás meghosszabbítását.

(Becsült összköltség: 2700 mFt)

A felülvizsgálatot követően, a közelmúltban döntött a kormány a kiemelt országos fejlesztési projektekről, így uniós forrásból kerül sor Záhony térségének fejlesztésére. Az itt felsorolt elvégzendő feladatokból reményeink szerint minél több megvalósulhat.

Keller Péter

Komplex vízvisszatartási akcióprogram a Nagyszéksós-tó vízrendszerében

A 2007–2013-as programozási időszakban lehetőség van olyan kiemelt projektjavaslatok benyújtására, amelyek UMFT-forrásból származó támogatását a kormány hagyja jóvá egyedileg, pályázatás nélkül. A lehetőséget kihasználva az Atikövizig az UMFT egyik operatív programjához csatlakozóan projektjavaslattal állt elő, címe „Komplex vízvisszatartási akcióprogram a Nagyszéksós-tó vízrendszerében”.

Az NFÜ Regionális Fejlesztési Programok irányító hatósága által összehívott szakmai zsűri előterjesztése alapján a kormány 2007. július 25-én döntött a regionális operatív programok akcióterveinek elfogadásáról. Ez alapján igazgatóságunk projektjavaslata nevesített a DAROP 2007–2008. évi akciótervében. A projekt tervezett támogatási összege: 206 millió 500 ezer Ft. A döntés 100 százalékos támogatási konstrukciót jelent.

Az akciótervbeni nevesítés nem jelent garanciát a projektjavaslat megvalósításának támogatására. A támogatási szerződés megkötésének feltétele egy részletes projektjavaslat elkészítése, amely tartalmazza a pénzügyi fenntarthatóságot, a projekt kidolgozását és megvalósítását bemutató útvonaltervet, részletes megvalósíthatósági tanulmányt, valamint (elvi) vízjogi engedélyezési tervet az engedéllyel egyetemben. E dokumentumok benyújtása megtörtént, a terv 2008 január közepéig elkészül – s kedvező elbírálás esetén február-márciusban várható a támogatási szerződés megkötése.

A projektjavaslat részletes kidolgozása során pozitív visszajelzéseket kaptunk és nagyfokú érdeklődés volt tapasztalható,

A projekt fő elemei	
Projektszakasz megnevezése	Rövid tartalmi leírás
1. Nagyszéksóstó vízpótló rendszerének kiépítése	A tisztított települési vizek eljuttatása a tározóba, csatlakozó wet-land építése.
2. Tározó belső területének átalakítása	A vízpótló útvonal tározón belüli kialakítása, szükséges tereprendezési munkák
3. Csatlakozó vízelvezetési útvonal átépítése	A csatlakozó Széksóstói elemeinek és a Paphalmi főcsatorna és mőtárgyainak átépítése

mivel a téma rendkívül aktuális és időszerű. A mórachalmi térség 8000 lélekszámú lakosságának és a környék vízi ökoszisztémájának egyre nagyobb problémát okoz a globális felmelegedésből származó belvíz és aszály. A Nagyszéksós-tó és vízrendszerére tervezett akcióprogram biztosítaná a térség belvízmentesítését, aszályos időben a vízutánpótlását, a vízi ökoszisztéma fennmaradását.

Ebből a célból a várostól délkeletre elhelyezkedő, jelenleg is tározóként üzemelő Nagyszéksós-tó rekonstrukciójára és a csatlakozó vízhálózati elemek átépítésére kerülne sor. A tározó és területén kialakult – több évszázados – vízi életteremtés relevanciával is rendelkezik. A tervezett projekt egyrészt csatlakozik a „Vizeink jó kezelése” prioritási tengely célkitűzéseire, másrészt horizontális hatása révén ki-

ható gazdaságélénkítő hatása is. A megvalósítandó főbb elemeket a táblázat mutatja be. A tervezett feladatok jól definiáltak, a projektgazda Atikövizig kezdeményezése példaértékű a szakmai háttér, a projektmenedzsment és az együttműködő partnerek – KNPI, Mórachalom önkormányzata – összefogására tett intézkedéseit illetően.

A projekt megfelelő szakmai előkészítését a vízgyűjtőfejlesztési osztály végezte s a további szakmai feladatok is a VFO (projektmenedzser: dr. Kozák Péter) kompetenciája marad. A projektmenedzsmenti feladatok ellátásáért a pályázati és beruházási osztály a felelős.

A projektre vonatkozó további információval dr. Kozák Péter, illetve e sorok írója (kozakp@atikovizig.hu; franksz@atikovizig.hu) állnak az érdeklődők rendelkezésére.

Frank Szabolcs

Pálfai Imre könyve az igazgatóság ötven esztendejéről

Tiszteletben álló nyugdíjas kollégánk, dr. Pálfai Imre vállalkozott arra a nehéz feladatra, hogy vázlatos áttekintést írjon az Alsó-Tisza vidéki Vízügyi Igazgatóság 1953–2003 közötti, fél évszázados tevékenységéről. A kézirat már 2004-ben elkészült. A Vízügyi Közlemények szerkesztősége különszámban kívánta mind a 12 vízügyi igazgatóság hasonló jellegű szakmai beszámolóját közreadni, de sajnálatosan e szándék nem teljesült. Így az Atikövizig a kéziratot bővített formában és fényképekkel illusztrálva, önálló kötetben adta ki. 2006-ban készült el az alkotás, de a körülmények úgy hozták, hogy a könyvbemutatót csak idén, november 29-én tartottuk az Atikövizig központi székházában, a felújított, modernizált Vásárhelyi Pál-teremben.

A könyvbemutatót, melyen a mű létrehozásában segítséget nyújtó dolgozók, nyugdíjas kollégák és a vezetőség vettek részt, dr. Dobi László igazgató nyitotta meg köszöntő szavaival. Köszönétét fejezte ki dr. Pálfai Imrének és a segítő kollégáknak,

hogy a könyv megszülethessen, és hangsúlyozta az ötven évet összefoglaló kötet fontosságát.

A megjelenteknek Tripolszky Imre osztályvezető mutatta be a művet – tartalmából kiemelt fontos adatokkal, fényképekkel, ábrákkal illusztrálva. Az előadás átfogó képet adott a könyvről. Majd maga a szerző, dr. Pálfai Imre beszélt a mű előkészületeiről, az anyaggyűjtés mikéntjéről, és magáról az elkészült alkotásról. Köszönétét fejezte ki azon kollégáknak, akik bármilyen információval, fényképpel segítettek, hogy a könyv minél pontosabb, átfogóbb, hitelesebb legyen. Záróaktusként Kardos Imre, az Atikövizig egykori főmérnöke kért és kapott szót, ő szintén jelentős szerepet vállalt a könyv létrehozásában, hiszen a mű utolsó fejezete, a „Visszapillantás az 1950-es évekre” c. rész az ő tollával íródott.

A könyvbemutató végén a megjelentek gazdagabbak lettek a könyv egy-egy példányával, melyet dr. Pálfai Imre a közönség kérésére örömmel dedikált.

Nagyszöllősi Nóra

A környezeti potenciál növelése a Tisza határközeli holtágain

A fenti címmel projekt indult Magyarország és Szerbia között az Európai Unió támogatásával 2007 júniusában. A programban olyan magyar és szerb, a határhoz közeli önkormányzatok vesznek részt, amelyek érdekeltek egy-egy, a vonzáskörzetükhöz tartozó Tisza-menti holtág revitalizációjában, ökológiai, turisztikai célú hasznosításában.

Magyar részről Szeged önkormányzata a kedvezményezett, míg Szerbia részéről Magyarokiszsa és Zenta közösen nyerte el a támogatást. A revitalizáció, illetve rehabilitáció programjába bevont holtágak a következők: Gyálai Holt-Tisza, Atkai Holt-Tisza, Pánéi Holt-Tisza (Zenta fölötti mentett oldali holtág a Tisza jobb partján). A projekt 2008. április 30-án zárul és lényegében három részből áll.

Az első rész a programba bevont holtágak és környezetük bemutatása mind a magyar, mind pedig a szerb oldalon vándorkiállítás formájában, a második rész a Pánéi Holt-Tisza környezeti állapotfelmérése és rehabilitációja engedélyes tervének elkészítése, a harmadik rész a Gyálai Holt-Tisza és az Atkai Holt-Tisza környezeti állapotfelmérése és a rehabilitáció (revitalizáció) vízjogi engedélyezési tervének kidolgozása, továbbá a holtágak hasznosítására vonatkozó koncepcióterv elkészítése.

A harmadik blokkhoz tartozó tervezési, szakértői munkák elvégzésére Szeged önkormányzata közbeszerzési pályázatot írt ki, s igazgatóságunk elnyerte ezt a szép feladatot. A tervezési munkák az előzetes felmérésekkel elindultak a vízgyűjtőfejlesztési osztály és a környezetvédelmi osztály irányításával, számos munkatársunk és külső szakértők bevonásával.

A projekt első részének zárórendezvényét november 23-án tartották Magyarokiszsan tudományos konferencia keretében, erre igazgatóságunk is meghívást kapott és felkérték egy előadás megtartására.

A nagyközönség és a sajtó érdeklődésével kísért konferenciát Magyarokiszsa polgármestere nyitotta meg, majd a két projektmenedzser ismertette a teljes projektet és beszámolt az eddig végzett munkáról.

Ezután a Gyálai Holt-Tiszáról készült filmet tekinthették meg az érdeklődők, amelyet két előadás követett szerb részről a Tisza-menti vizes élőhelyek jelentőségéről, illetve a méltán világhíres tiszavirág újbóli megjelenéséről és védelméről.

Majd néhány perces, a Tiszáról készült (magyar nyelvű!) film-etűd adott emlékezetes képet a folyóról és annak környezetéről, végül a két magyar előadás zárta a konferenciát.

Az első előadás a holtágak rehabilitációjának sajátos tervezési munkafázisait mutatta be, a második pedig a 2007–2013 közötti időszakban a magyar–szerb határmenti együttműködés lehetőségeit ismertette.

A konferencia után a sajtó képviselői találkoztak a program résztvevőivel, illetve előadóival, majd megnyílt a magyarokiszsi város háza aulájában a vándorkiállítás.

Ez a konferencia is azt bizonyította, hogy közös élőhelyünk, azonos környezetünk szervesen összeköt bennünket, és a szó fizikai értelmén messze túlmenően, azonos nyelven beszélünk és jól megértjük egymást.

Dr. Fekete Endre

Anekdotalázzunk!

Kedves nyugdíjas és aktív kollégák, barátok! Dr. Pálffy Imre könyvbemutatóján fogalmazódott meg bennem a gondolat, hogy célszerű lenne az igazgatóság elmúlt 50 évét (most már 54 évét) feldolgozni vidám és megtörtént események, anekdoták formájában.

Valamikor – 1971-ben – ifjú „titánként” kerültem az igazgatósághoz, s magam is csodáltam, élvezettel, szinte szájitáva hallgattam az idősebb kollégák élvezetes, vidám történeteit, anekdotáit az igazgatóság békebeli és a védekezéseken történt eseményeiről.

Kérek mindenkit, aki az elmúlt időszak munkájához (békebeli időszak, védekezés, sport, külszolgálat, nemzetközi kapcsolatok, továbbképzés stb.) kapcsolódó derűs történeteket tud, küldje el hozzám és a legfrappánsabbakat a Vízpart hasábjain megjelentetjük.

Várom bárki kedves történeteit írásban, szóban, illetve telefonon (Tel.: 62/599-599/21-251-es mellék; mobil: 30/955-1006).

Ígérem, bemelegítésként következő számunkban egy-két példával előljárok.

Kurucz Gyula

Segítség a megtévedteknek – ingyenmunka közérdekből

Az Igazságügyi Minisztérium keretében működő Pártfogó Felügyelői és Jogi Segítségnyújtó Szolgálat Csongrád megyei hivatalának vezetője – igazgatóságunk tevékenységi körét és működési területét ismerve – 2004-ben megkereste igazgatóságunkat, hogy közérdekű munkabüntetés végrehajtása tekintetében nyújtsunk segítséget. Igazgatóságunk kicsit „bizalmatlanul, félve” vállalta a közreműködést e feladatban. Azonban a közel négy év kedvező tapasztalatairól pozitív értelem-ben tudunk beszámolni.

Mi is a közérdekű munka?

A közérdekű munkára ítélt köteles a részére – a bíróság ítéletében – meghatározott munkát végezni. Az elítélt személyi szabadsága egyébként nem korlátozható.

Közérdekű munkaként olyan munka végzése határozható meg, amelyet az elítélt – figyelemmel egészségi állapotára és képzettségére – előreláthatóan képes elvégezni.

A közérdekű munkát az elítélt – ha jogszabály másként nem rendelkezik – hetenként legalább egy napon, a heti pihenőnapon vagy a szabadidejében díjazás nélkül végzi. A közérdekű munka legrövidebb tartama egy nap, leghosszabb tartama

ötven nap. Egy napi közérdekű munkának hat óra munkavégzés felel meg.

Szakaszmérnökségeink őrházainál, illetve az MBSZ szivattyútelepein foglalkoztattunk ezidáig közérdekű munkásokat. Az első években 20-30 személyt, az elmúlt két évben pedig már mintegy ötvenet alkalmaztunk rövidebb-hosszabb időre évente.

A Csongrád megyei Igazságügyi Hivatal Pártfogó Felügyelői Szolgálatával kapcsolatunk naprakész, a pártfogó felügyelők megfelelő személyi kapcsolattal (gátőrök, szivattyútelepi gépészek) és helyismerettel rendelkeznek.

A közérdekű munkásokat igazgatóságunk kapcsolattartóival rendszeresen ellenőrizzük és a felmerülő problémákat közösen oldjuk meg. A mindennapok során a munkában részt vevők közül dicséretet érdemelnek Patai Lajos és Török Gábor (szegedi szakaszmérnökség), Kiss István (hódmezővásárhelyi szakaszmérnökség) és Zsótér Sándor (szentesi szakaszmérnökség). Bízunk a további jó együttműködésben és abban, hogy a „megtévedt” emberek az általunk nyújtott segítséggel társadalmunk megbecsült tagjaivá válhatnak.

K. Gy.

Vízhasznosítás a mezőgazdaságban

A 2006–2007. évi időszak hidrometeorológiai értékelése szerint az Atikővizig területén a hidrológiai év száraz őszi és tél eleji hónapokkal kezdődött. A vízhiány november 1-től április végéig 30-40 százalékos volt. Ezzel indított az öntözési évad. A gazdák véleménye szerint az igazi kárt mégis a májusi csapadéktöbblet okozta. Ekkor a kapás növények „elkényelmesedtek”, gyökereik nem kúsztak le mélyre, mert a felső rétegben is találtak vizet. Ezt rendkívüli aszály követte. A lehulló csapadék mennyisége rapszodikus volt, a növények vízszükségletének csupán 50-80 százalékára elegendő.

A hőmérséklet sem kedvezett, a szokatlanul meleg téli hónapokat meleg tavasz, azt pedig nyári kánikula követte.

A 2007-es öntözési adatok közül kiemelendő, hogy az Atikővizig területén egyszerre 26 260 ha kiterjedésű öntözőtelep és 3 669 ha területű halastó üzemeltethető. Az ezek ellátásához szükséges vizet a Tiszából, a Marosból és a Hármas-Körösből 16 főműves szivattyútelep emeli ki a rendszereket ellátó, 488 km hosszú kettősműködésű és 508 km hosszú öntöző főcsatornába.

A vízzel ellátható területek (öntözőtelepek, halastavak) nagysága stabilnak mondható, az utóbbi 10 évben 15 % körüli ingadozást mutat. A kitermelt vízmennyiség viszont már időjárásfüggő, így az egyes évek közötti eltérés akár 10-szeresre adódhat (ld. a lenti diagramot).

A berendezett területek kihasználtsága 50 százalék körüli volt. Az adatok a fősó táblázatban láthatók.

A megváltozott körülmények hatásának elemzésekor megállapítható, hogy 1990 óta az öntözhető területek koncentrálódása

Rendszer	Vízjog. engedélyezett		Üzemeltetett	
	öntözés	halastó	öntözés	halastó
	ha	ha	ha	ha
Főműves	18 614	3 292	9 578	2 542
Főmű nélk.	7 643	377	2 335	217
Mindösszesen	26 260	3 669	11 913	2 759
	29 928		14 672	
Vízig saját	11 685	2 620	5 499	2 171
VGT + Kft.	14 575	1 049	6 414	588

és a minőségi követelmények emelkedése tapasztalható. Ezek vízzel való ellátása csak rendszerszemlélettel oldható meg. A hatékonyság érdekében csökkenteni kell a vízszétoztásban, a vízszolgáltatásban résztvevők körét, feladatát, az átfedések megszüntetésére kell törekedni.

A vízügyi igazgatóságoknak fontos szerepük van a térségi szemléletű vízgazdálkodás szakmai irányításában és felügyeletében. Feladatuk a feleslegesen sok víz elvezetése, a szükséges vizek visszatartása, vagy éppen az aszálykár elhárítása, a résztvevő szervezetek munkájának összehangolása.

A nagyüzemi felhasználók nagyobb tábláin üzemelő, modern berendezések mellett a települések menti sávokban sok kisparcellás felhasználó is jelen van. Vízigény alapján arányuk nem nagy, viszont a számuk miatt nehézkes a szolgáltatónak az üzemrend betartása és az ellenőrzések megszervezése. Sajnos, előfordul a mobil szivattyúk illegális üzemeltetése. Őrző-védő kft-t kell alkalmazni a „vízlopások” visszaszorítására.

Túlordali, az öntözővíz 2007-es mennyiségi adatait feltüntető táblázatunk statisztikai adatok összesítése, nem fejezi ki részletek arányszámait. A veszteségek oszlopában csak a főművekre vonatkozóan van a bevallásokban veszteségi adat, a főmű nélküli – főleg kisfogyasztó – nem jelzi azt.

A főműves soron ugyanakkor az egyes rendszerek adatai 50-60 százalékos szórást is mutatnak egymáshoz képest. Némely szolgáltató a főművön kiadott mennyiséget adja csak meg, mert az a számlázásuk alapja. Ez csak kisszámú fogyasztó esetén oldható meg. Van közeli vízhasználó, ahol nem is jelenik meg a veszteség. Ugyanakkor a nagy rendszereknél, ahol akár 30-50 km-re is el kell juttatni az öntözővizet, ott akár 50-60 százalékos veszteség is előfordult a rendkívül meleg 2007. évi öntözési idényben.

Egyre nagyobb gondot jelent az ökológiai vízpótlás finanszírozása. A legveszélyeztetetebb a Sentes térségi vízrendszer.

(Folytatás a 7. oldalon)

Vízhasznosítás a mezőgazdaságban

Rendszer	Értékesített vízmenny.			Kitermelt	Veszteség
	öntözés	halastó	egyéb		
	em ³	em ³	em ³		
Főműves	28 500	12 500	1480	57 100	-14 620
Főmű nélküli	7 300	1400	0	8 700	0
Mindösszesen	35 800	13 900	1480	65 800	-14 620
Romániából átvezetett				5 623	
				71 423	

(Folytatás a 6. oldalról)

A gondok mérséklésében az utóbbi években nagy szerepet vállal a szentesi önkormányzat. A jövőben mindenkinek fel kell vállalnia: ha termál-, vagy egyéb csurgalékvizet enged be a nyílt felszínű csatorna-rendszerbe, akkor lecsapolási, vízfrissítési és a bevezetés káros hatásait mérséklő költségeket kell megfizetnie.

A Kurca-rendszerbe több mint 7 millió m³ káros csurgalékvíz kerül évente. A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII tv. 7. § (1) és (2) bekezdései, valamint a 8. § (1)

bekezdése lehetővé teszi, hogy a szolgáltató a termálvíz befogadásából és továbbvezetéséből, valamint az átöblítésből adódó többletköltséget a megrendelőre hárítsa. „A szennyező fizet” elvet kell alkalmazni.

A csurgalékvizek nyílt felszínű csatornába, majd a Tiszába bevezetése átmeneti kényszermegoldás és csak a károkozás mérséklését szolgálja.

Meg kell szüntetni azt az állapotot, hogy a belvizes és kettősműködésű csatornák legyenek a termál csurgalékvizek átmeneti tározói.

Rátky Pál

33 éves sportvetélkedés és barátság idei „fordulója”

Székesfehérvár elvázott Szegeden!...
2007. október 12-én ismét Szegeden rendeztük a Székesfehérvár–Szeged sporttalálkozót, amely krisztusi korba érkezett. Idei szlogenünk a „33” volt, hiszen harminchárom éve tart a sportvetélkedés és a versenyek „véres hangulatát” ellensúlyozó barátság.

Az ilyen jellegű találkozók jelentőségét bizonyítja, hogy idén csúcsjelentkezés, illetve csúcsrésztétel született: 33 éve nem vettek részt ennyien – 150-en! – az egyenapos sporttalálkozón. Meglepő módon a székesfehérvári csapat időre érkezett (most nem tévedtek el) és 11-től 12 óráig a csapatkapitányok egyeztettek a délutáni sportprogramokon.

A jó kondíciót biztosító ebéd után, 13 órakor a Szegedi Vízügyi SE Egészségmegőrző Központjában „startpisztoly” elütésével kezdődtek meg a versenyek (tenisz, női-férfi strandröplabda, streetball, sakk, ügyességi verseny, női-férfi és vezetői lengőteke, tollaslabda, pingpong, kispályás női-férfi labdarúgás, kosárlabda szakágakban).

Eredmények:

Tenisz: döntetlen; különdíjban részesült: Varga Miklós

Női strandröplabda: fölényes első szett a szegediek javára, szoros eredmény mellett fehérvári győzelem a második szettben, a mindent eldöntő harmadik szettben pedig szintén Szeged nyerte. Különdíjban részesült: Timár Dóra

Férfi strandröplabda: szegedi győzelemmel zárult. Különdíjas: Beke Zsolt

Streetball: a versenyt Szeged nyerte. Különdíjban részesült: Ruzsáli Pál

Sakk: Bérczi Barnabás több évtizedes felkészülés után több órás maratoni küzdelemben nyert, míg a sporttalálkozó legfiatalabb tagja, Bartos Tomi percek alatt lerendezte ellenfelét. (Folytatás a 10. oldalon)

Bemutakozik:

Sári Csaba

Néhány percig szeretném olvasóim figyelmét kérni! Sári Csaba vagyok.

Kezdehettem volna úgy is a bemutatkozást, hogy új kolléga vagyok, de aki már ismer, az tudja, nem most kerültem az Atikövízighez, hanem 2005 augusztusa óta vagyok a Szegedi Szakasz-mérnökség ügyintézője.

Születésem óta szegedi vagyok. Az általános iskola után a Széchenyi István Gimnázium és Szakközépiskolában érettségiztem, majd környezetvédelmi és vízügyi technikus oklevelet szereztem. Ezt követően Baján, az Eötvös József Főiskola műszaki fakultásán töltöttem el három évet. Építőmérnökként, vízrendezés–vízhasznosítás szakirányon diplomáztam.

A sikeres záróvizsga letétele után úgy gondoltam, hogy amíg lendületben vagyok, belevágok a Budapest Műszaki Egyetem építőmérnöki szakának elvégzésébe. Az igazgatóság az első munkáltatóm, ezért korábbi tapasztalatokról nem tudok beszámolni.

Az eddig eltelt idő alatt is már sok tapasztalattal gazdagodtam, amelyhez hozzásegítettek a segítőkész kollégák. Jelenlegi munkakörömben, a Szegedi Szakasz-mérnökségen rendkívül változatos felada-

tok mellett sokrétű szakmai tapasztalattal gazdagodtam.

A szabadidőmet leginkább sportolással töltöm, ezért a vízügyes sporttalálkozókra a részvétel külön örömet jelent nekem. A sportoláson kívül még szeretek utazni, de erre az utóbbi időben sajnos, kevés lehetőségem volt.

A 2006. évi „csúcsárvíz” elleni védekezésben már aktívan részt vettem. Megtiszteltetés volt számomra, hogy egy jól szervezett és jól működő egység tagjává válhattam.

Az őszi felülvizsgálatok tapasztalatai

Árvízvédelmi rendszerünk biztonsága nem csökkent

A vizek kártételei elleni védekezés szabályairól szóló kormányrendelet értelmében a védekezésre felkészülés során a védőművek, azok műtárgyai és tartozékai, valamint a védekezési berendezések, gépek, eszközök és felszerelések rendszeres, évenkénti felülvizsgálata.

A jogszabályok nem utalnak rá, de az árvíz- és belvízvédekezési művek mellett alapvető szakmai érdek a vízkárelhárítás fogalomkörébe tartozó egyéb vizek és vízállásmentés és vízállásmentés felülvizsgálata is.

Ezek tudatában az elmúlt évekhez hasonlóan idén is elvégezték munkájukat az egyes szakbizottságok (műtárgyvizsgáló; védelmi anyagok és eszközök; vízrajzi; informatikai és hírközlési; erdészeti), jelentéseiket írásban megküldték a vízkárelhárítási osztálynak. A jelentések birtokában az árvízvédelmi főműveket, a gátörtelepeket és szivattyútelepeket, valamint az őrszemélyzet szakmai felkészültségét az összehívott szakbizottság vizsgálta felül. A tapasztalatokat vázlatosan foglaljuk össze a következőkben.

- Földtöltéseink kiépítettsége, állékony-sága a 2006. évi árvíz utáni helyreállításoknak köszönhetően az elmúlt évekhez képest jobb mutatókkal jellemezhető.

- A gyeptakaró állapota a harmadik és helyenként a második kaszálás elmaradása miatt folyamatosan romlik.

- Rézsűburkolataink megfelelő állapotban vannak (kunszentmártoni felújítás, csongrádi átépítés).

- Hullámtéri véderdők állapotja folyamatos romlást mutat. Az Erdőtörvény szerint az elmaradt beavatkozások és az elpusztult erdők hiánya előbb-utóbb (az üzemterv szerinti besorolás alapján) szanckciókat von maga után az erdészeti szakhatóság felől.

- Másodrendű védőműveink állapota nem megfelelő. Többségük legfeljebb vízkormányzásra lenne alkalmas.

- Műtárgyaink „átlagéletkora” magas, ez megmutatkozik műszaki állapotukban is. Teljes szivattyútelepi rekonstrukciókra lenne szükség.

- Gátörtelepeink rendje megfelelő, köszönhetően az őri állományt erőteljesen meghaladó

munkájának. Sajnos, az épületek 50 százaléka nagy felújítást igényel.

- Folyószabályozási műveink állapota nem megfelelő. Sürgős beavatkozás szükséges Csongrád belterületén, amelyet a KE-OP keretein belül kívánunk lebonyolítani.

- Hírközlési és informatikai rendszerünk üzemképes.

- Az új „védelmi erőforrások adatbázis” és a fejlesztett formátumú napi jelentések alkalmazására egy árvízvédelmi gyakorlat megszervezése szükséges.

- Igazgatóságunk dolgozóinak létszáma nem változott az elmúlt évhez képest (359 fő). 2008-ra ebből kb. 40 fő valamilyen formában nyugdíjra jogosult lesz. Ez az őri létszám 10 százalékát érinti. Szakképzett utánpótlásról időben gondoskodni szükséges.

- Árvízvédelmi nyilvántartási terveink aktuálisak. Minden szöveges melléklet digitális formában rendelkezésre áll. A rajzi munkarészek vonatkozásában ez a műtárgyrajzok többségének digitális formájú hiánya miatt nem jelenthető ki, de ezek digitális feldolgozása is folyamatban van.

- Az előtési modellek eredményeit be kell építeni a lokalizációs terveinkbe, ezzel együtt szükséges elvégezni azok aktualizálását.

Összességében megállapítható, hogy a szűkülő pénzügyi keretek ellenére az árvízvédelmi biztonság az Alsó-Tisza vidékén nem csökkent, az intő jeleket azonban komolyan kell venni (gyeptakaró állapota, műtárgyak kora és műszaki állapota stb.).

Nagy hangsúlyt kell fektetni a fejlesztési lehetőségek és források kiaknázására. Legkésőbb 2008 januárjában be kell nyújtani a Környezet és Energia Operatív Program keretében első két helyre rangsorolt pályázatot (csongrádi partfal átépítés és mederbiztosítás; 11.06 árvízvédelmi szakasz komplex fejlesztése).

Borza Tibor

Belvízi helyzet-felmérés

Térségünk adottságai miatt az árvíz mellett gyakran okoz nagy károkat – különösen a mezőgazdaságnak – az esetenként hatalmas területeket elborító belvíz. Az ellene való védekezést segítő belvízelvezető csatornák karbantartása egyre nagyobb gondot okoz. Ezért is fontos, hogy rendszereink állapotáról megfelelő információk legyen, ismerjük a kritikus helyeket, ahol adott belvízi helyzet esetén a beavatkozás azonnal szükségesszerűvé válhat.

Az Alsó-Tisza vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság működési területe 8302,9 km², melyből mélyárterti terület 2811,8 km², fennsíki terület 5491,1 km². A 18 belvízrendszer 80 belvízöblözetre tagozódik. Nyolc belvízvédelmi szakaszon 36 csatornaór, valamint 41 gát- és csatornaóri feladatot is ellátó ór teljesít szolgálatot.

Preventív beavatkozások

A preventív keretösszeg 2007-ben 19 millió forint (tavaly 162,923 millió forint!) volt. Az Atikövíz vízügyi működési területén a preventív belvíz-kárelhárítási feladatokat 2007. június 30-ig elvégezte. A forrás a következő beavatkozásokra biztosított lehetőséget: csatornaoktrás 2,9 km, nádvátság, gaztalanítás, cserjeirtás 80,6 km csatornaszakaszon, valamint három szivattyútelepen végeztünk meghibásodás elhárítását: a Holt-Tiszai, az Orosházi, az Óbcbai szivattyútelepeken.

Belvízvédekezés

2007-ben az igazgatóság működési területén a kora télvégi-kora tavaszi időszakban leesett csapadék, valamint a fő befoga-

ISO-tanúsítás

Ebben az évben a megmaradt négy környezetvédelmi és vízügyi igazgatóság – köztük az Atikövíz – és a VKKI is megszerezte vízrajzi tevékenységére vonatkozóan az ISO 9001:2000 tanúsítványt. Így a vízrajzi minőségirányítási rendszer használata teljes körűvé vált a vízügyi ágazaton belül. A tanúsítás csoportosan történt, így a 13 intézmény együtt „sír vagy nevet”. Az újbóli minősítés csak akkor lehet sikeres (hasnólóan a mostanihoz), ha a követelményeknek mindenki egyformán megfelel.

Láby Jenő

Az őszi felülvizsgálatok tapasztalatai

Belvízi helyzetfelmérés

dó folyókon egyidejűleg levonuló árhullám miatti gravitációs kivezetési lehetőségek megszűnése indokolta az I. fokú belvízvédelmi készültség elrendelését a 2007. január 31–április 12. közötti időszakban.

A szivattyútelepek üzemelésével biztosítottuk a belterületek belvízmentesítését, egyéb beavatkozásra nem volt szükség.

A belvízvédekezés időszakában működési területünkön a vízgazdálkodási társulatok nem rendeltek el védekezési fokozatot, szokásos üzemrend szerint végezték a belvízvédekezési szivattyúzási munkákat.

Belvízvédelmi művek állapota

A szűkös anyagi források miatt a belvízvédelmi rendszerek állapota az utóbbi években romlott, teljesítőképességük csökken. A források az idén a kezelésünkben lévő csatornák 28,8 százalékának hosszában tették lehetővé kaszálni munka elvégzését.

Az öntözőcsatornákon a vízszolgáltatás miatt kétszeri (esetenként többszöri) kaszálnást is végeztünk. A csatornák nagy részére azonban a benőttség jellemző, melynek következtében a vízszállításuk a kiépítettség mértékéhez viszonyítva jelenleg 30–70 százalékos.

A csökkent vízszállító képesség miatt a káros vizek elvezetésének ideje – a mentesítési idő – jelentősen megnövekszik egy esetleges belvízvédelmi időszakban. A szivattyútelepeknél sem elégséges az összegyülekezés mértéke, így a szivattyúzás hatékonysága romlik.

Műtárgyaink működőképeseek. A szemlézett műtárgyak közel felénél kisebb-nagyobb javítási munka szükséges. Nagyobb javítás négy műtárgy esetében indokolt. Néhány műtárgy működésképtelen, ám ezek a belvízvédelmi biztonságot károsan nem befolyásolják.

A szivattyútelepek általános állapotára a működőképesség jellemző. Néhány fontosabb, nagyobb beruházási igényt azonban meg kell említeni, mivel a szivattyútelepek kora és állapota indokoltá teszi. A szegedi Baktó, Petőfitelep és Új-Petőfitelep városrészek fejlődésének egyik gátja a Tápéi szivattyútelep, mely állapotánál (lapos szíj-hajtású!) és kapacitásánál fog-

va nem teszi lehetővé a biztonságos belvízmentesítést.

A Maty-éri szivattyútelep meglévő kapacitása a Kiskundorozsma környéki fejlesztéseknek a gátja, a kapcsolódó elvezető rendszerrel a kapacitás bővítése indokolt. A Percsorai szivattyútelep 50 éves, megközelítése nehézkes, korszerűsítése halaszthatatlan. Öt szivattyútelep esetében lenne szükség mozgó gereb és kihordó szerkezet beépítésére.

A Mindszenti szivattyútelep félbe maradt átépítésének folytatása, s a vízkormányzási feladatok a Szentesi szivattyútelepnél indokolnak gravitációs (illetve szivornyás) átvezetés kialakítását. A Deszki szivattyútelep teljes rekonstrukciója változatlanul fontos feladat lenne.

A vizek átemelésére szolgáló 35 szivattyútelep, melyek összes kapacitása 95 m³/s. Közülük a Percsorai torkolati szivattyútelep egy gépegysége, illetve a Klárafalvi és a Nagybánhegyesi közbelső átemelő üzemképtelen. E telepek kieső 3,7 m³/s kapacitását szükség esetén hordozható szivattyúk felvonultatásával pótolni tudjuk.

Nemzetközi szemlék

Szeptember–novemberben megtartottuk a kezelésünkben lévő ár- és belvízvédelmi, valamint a folyószabályozási művek szemléjét. Részt vettünk a magyar–román és magyar–szerb közös érdekű művek felülvizsgálatán.

Tapasztalatok, megállapítások

Különösen nagy gondot jelentenek a tisztított szennyvíz-befogadó csatornák – tápanyagfeldúsulásból eredő – feliszapolódásának és a növényzet túlbujánzásának többletfenntartási munkái. A szennyvíztisztító telepek üzemeltetőivel e többletköltség megosztásának tárgyában lehetőség szerint megállapodásokat kötünk. A termálvizek kettős működésű csatornába történő bevezetése kedvezőtlen vízminőségi folyamatokat indukál, ez Szentés térségében, a Kurca-rendszerben fokozottan jelentkezik.

A villamos energiapiac liberalizációjá-

nak eredményeként jelentős energiaár-emelkedésre (ezzel együtt az üzemelési költségek jelentős növekedésére) kell számítani. Nem látjuk biztosítottnak, hogy az áramszolgáltatóval kötött egyedi szerződéseinkből eredő kedvező lehetőségeket (gyors szerződésmódosítás, operatív többletígénylés, stb.) a továbbiakban is ki tudjuk-e használni.

A települések dinamikus fejlődésével párhuzamosan a vízvezető rendszerekre érkező csapadékterhelés megváltozott. A belterületeken a burkolt felületek arányának megnövekedésével az elvezető csatornák nem képesek az összegyülekezés ütemében elvezetni az érkező vizeket, melynek következtében elöntések keletkeznek. A helyzet javítására záportározók kiépítésével van mód, azonban elengedhetetlen, hogy a vízvezető hálózatban a kapacitást folyamatos fenntartási munkákkal megőrizzük.

Kiemelt figyelmet kell szentelni arra, hogy a vízvezető hálózat valamennyi eleme a kezelő szervezettől függetlenül alkalmas állapotban legyen a névleges víz-elvezetési kapacitás biztosítására. A zápor- illetve véstározókkal kapcsolatban jogszabály-módosításokat is el kell végezni a területfelhasználás és a kártérítési kérdések miatt.

Szükségesnek tartjuk az 1995-ben elkészített rekonstrukciós terv végrehajtásának folytatását, amely forráshiány miatt szünetel, s melynek keretében az idei évben még mindig folytatódott lassú ütemben a Hattyasi szivattyútelep rekonstrukciója.

Át kellene gondolni és felül kellene vizsgálni, hogy tudjuk-e, szabad-e, gazdaságos-e minden terület belvízmentesítését célul kitűzni.

Belvízreform előkészületben

Döntést, amely adott esetben termék-szerkezet-váltást, vagy akár tájhasználat-váltást eredményezhet, természetesen csak részletes hatástanulmányok alapján, az összes érdekelt bevonásával szabad és kell hozni. Ennek kérdésköréről, a belvízreformról jelenleg folyik a kormányzati előkészítő munka.

Priváczkíné Hajdu Zsuzsanna

33 éves sportvetélkedés és barátság idei „fordulója”

(Folytatás a 7. oldalról)

Sakkozói különdíjas: Bartos Tamás
Ügyességi verseny: szoros küzdelemben Székesfehérvár nyert. Különdíjasok: Keresztesné Éva, Hegedűs Márta, Gulyásné Papp Dóra

Lengőteke, női: székesfehérvári győzelem. Különdíjas: Vargáné Bors Ilona

Lengőteke, férfi: szegedi győzelem. Különdíjban részesült: Gyányi Attila

Lengőteke, vezetői: székesfehérvári győzelem. Különdíjas: Bokodi István

Tollaslabda: a meglepi sportágban Szeged nyert Füzesséry Péter legjobb eredményével, de a székesfehérvári csapat minden tagja, mint fairplay-díjas, különdíjban részesült. Különdíj: Füzesséry Péter

Asztalitenisz: szegedi győzelem. Különdíjban részesült: Sári Csaba

Kispályás női labdarúgás: szegedi győzelem. Különdíj: Baginé Máyer Emese

Kispályás férfi labdarúgás: székesfehérvári győzelem született. Különdíjban részesült: Katona Ottó

Kosárlabda: újdonság volt, hogy férfi-női játékosok egy csapatban küzdöttek egymás ellen, fölényes szegedi győzelemmel. Különdíjban részesült: Gulyásné Dóra, Ruzsáli Pál

Összesített eredmény: 9,5 : 4,5 Szeged javára. Sportoltunk eleget, „gyors fürdés, gyors átöltözés”, irány az esti eredményhirdetés, vacsora! Ebben a teremben még ennyien nem voltak, ugyanis 150-en tap-

solták meg a díjazottakat, a győzteseket és nevettek a jobbnál jobb poénokon. A két díjátadó, dr. Csonki István és dr. Dobi László ebben is partnerek voltak.

Köszönet a szervezésben résztvevő minden kedves kollégának, csapatkapitánynak, minden sportolónak, szurkolónak szponzornak és segítőnek, akik támogatták az estig tartó sportrendezvényt. Bízunk benne, hogy a szép kort megélt sporttalálkozóknak

van jövője is! Remélhetőleg a sok-sok fiatal, aki először vett részt a versenyen, éppúgy fogja támogatni, szervezni, mint az a megfogyatkozott „mag”, melynek tagjai a kezdetektől kezdve ott vannak. A sportnap szegedi győzelemmel ért véget. Készüljünk a jövő évi megmérettetésre annak reményében, hogy ismét méltó ellenfelei lehetünk Székesfehérvárnak.

Kurucz Gyula

Kritikus szakasz a Kórógy-éri főcsatornán

A Szentesi Szakasz mérnökség területén található, közel 50 km hosszan kanyargó Kórógy-éri főcsatorna egyik legkritikusabb szakasza a 13+500 és 17+036 cskm szelvények közötti rész, mely Derekegyház község belterületének határán húzódik. E csatornaszakaszon évek óta hatalmas küzdelmet folytatunk az egyre csak burjánzó náddal, sással, hínárral és egyéb zöldnövényzettel. A főcsatorna sajátossága, hogy a termálfelvezetés miatt még a teljes téli időszakban is vízzel telt, így a zöldnövényzetnek folyamatosan van táptalaja.

A főcsatorna felső szakaszain a mezőgazdasági művelésű területekről bemosódó műtrágya, az állattartó telepekről érkező, állati eredetű szervesanyagokkal telített szennyvizek, valamint Derekegyház község közelében a csapadékvíz keveredett kommunális szennyvizek táplálják a csatornában burjánzó növényzetet,

s ezt helyzetet csak tovább rontják a 22+200 cskm szelvény felett becsatlakozó Mágocs-éri főcsatorna által hozott tisztított és tisztítatlan (kommunális, állati eredetű), tápanyagdús szennyvizek.

A folyamatos elnövényesedés és az ebből eredő iszapfelhalmozódás következtében a főcsatorna tulajdonképpen lassan a teljes felső szakaszától egészen a Derekegyház alatti részig – ami 35 km – már csak átlag 50 százalékos vízzeljáró kapacitással bír.

Az elmúlt három évben a preventív belvízvédekezési műszaki beavatkozásokkal, valamint 2006-ban a Csongrád megyei Területfejlesztési Tanács vis maior létkeretének terhére a fábiánsebestyéni önkormányzat közigazgatási területén végzett gyökérvágás kotrálással ezt a folyamatot sikerült – ha nem is visszafordítani, megállítani, de – lassítani. A belvizes időszakokat megelőző, sikeresen elvégzett

beavatkozással a téli időszak folyamán 80-100 százalékos mértékig benőtt csatornaszakaszok megtisztultak a növényzettől, illetve a mederben, az iszapban lévő gyökérvágó víz alatti kivágásával a belvív valóban hatékony levezetésére is alkalmassá vált a csatorna. (A beavatkozás előtti és utáni helyzetet mutatják cikkünk túldoldalon közölt illusztrációi.)

A hatékony belvízvezetés mellett másodlagosan, kettősműködési szerepének megfelelően az év későbbi szakaszában, az öntözési időnyben is igen fontos, hogy a csatorna vízzeljáró képessége minél jobb legyen, mivel ráadásul a derekegyházi szakaszon és e fölött közvetlenül összesen három nagy mezőgazdasági termelő cég sokszor egy időben fellépő vízigényének kell tudni eleget tenni.

Ennek érdekében a szakasz mérnökség gépeinek minden évben legalább két alkalommal, de például a tavalyi szélsőségesen

Kritikus szakasz a Kórógy-éri főcsatornán

meleg időjárás miatt egyes szakaszokat három, illetve négy alkalommal is végig kellett kaszálni.

Az általában két-két Hidrotból és nád-vágóhajóból álló, egy OSMÁval, valamint egy Weimar rakodógéppel kiegészülő géplánc képes teljesen kitisztítani megfelelő vízállás mellett a csatornát teljes szélességben, illetve a rézsút és a fenntartó-sávot is.

A kaszálási munkák során azonban időnként felmerül a probléma, hogy a levágott növényzetet a csatorna medréből ki is kell emelni, el kell távolítani, különben ez az anyag minden műtárgynál, hídnál,

áteresznél, esetleg a nagyobb kanyarokban újra összeáll és vízfolyási akadályt képez. Sajnos, ha a rakodógép hatótávolsága nem elég ahhoz, hogy a csatornát átérje, akkor sok uszadék marad a mederben.

Így tavaly is előfordult, hogy az öntözési időszakban – mikor a nagyobb vízmozgás megindul –, a csatornát keresztező valamennyi műtárgynál több alkalommal is szedni kellett az uszadékot.

Sok pluszkiöltséget megtakarító megoldás lehetne egy olyan nád-vágóhajó, mely a levágott növényzetet legalább a csatorna rézsűjére képes lenne kirakodni. A preventív munkák elvégzésének hiánya na-

gyon hamar megmutatkozik már egy belvizes időszak elején, hiszen a főcsatorna kapacitását a termálvíz már egyrészt lefoglalja, az óriási vízgyűjtőterületről érkező, levezetésre váró belvíz ehhez adódik hozzá.

A főcsatorna felsőbb szakaszán a Fűzfászugi tiltó (30+861 cskm szelvény) hosszú ideje tartó üzemképtelensége miatt nem is tartható vissza víz, illetve a belvízelvezető rendszerben a Kórógy-éri főcsatorna vízgyűjtőrendszerét érintő részen korábban történt változtatások (Csikóhalmi átemelő létesítése, csatornaszakasz folyásirányának megfordítása, övgátrendszer hiánya) kedvezőtlen irányban befolyásolták a vízvezetési hatékonyságot.

A belvízelvezető rendszer jelenlegi formájában a Kórógy-ér felsőbb szakaszán az eredeti vízjogi engedély szerinti vízszállító képesség megléte mellett sem lenne már minden esetben képes hatékonyan fogadni, illetve elvezetni a vizeket, nemhogy ebben a csökkent vízszállító képességű állapotában.

A tapasztalat azt mutatja, hogy nagy szükség lenne a fent említett belvízrendszer modulok felülvizsgálatára, helyreállítására, a Fűzfászugi tiltó helyreállítására. És minden év elején nagyon nagy szükség van a preventív belvízvédekezési műszaki beavatkozások elvégzésére, ahhoz, hogy a főcsatorna minden belvizes időszaknak úgy indulhasson neki, hogy hatékonyan el fogja tudni látni funkcióját.

Karasz Zoltán

Szentmise után, az iskolában összegyűltek a gazdák

Társulati történelem: 1957–1970

Az Alsó-Tisza vidéki Vízügyi Igazgatóság (Ativízig) felügyelete mellett 1957. november 13-án megalakult az első vízgazdálkodási társulat Kiskunmajsa–Kígyós székhellyel. A mezőgazdasággal foglalkozó, érdekelt gazdák összefogtak, hogy a területükön húzóó csatornákat felújítsák, és ahol kell, új műveket, műtárgyakat építsenek.

Szervező bizottságot hoztak létre és összegyűjtötték a belépési nyilatkozatokat. Összejövetelüket vasárnaponként tartották a szentmise után, az iskola falai között. Az egyidőben megjelent jogszabályok a társulatok felügyeletét a vízügyi ágazatra, a területileg illetékes vízügyi igazgatóságokra bízta.

Ezért az Ativízig vezetője – Forgó László igazgató – társulati csoportot szervezett, melynek dolgozói Sándor Imre vezetésével végezték a teendőket. Többek között részt vettek a szervező bizottság munkájában, elkészítették a műszaki és pénzügyi számításokat, az alapszabály-tervezetet; segítettek a megalakulás törvényességét; vezették a törzskönyvet; jóváhagyásra előkészítették a határozatokat; pénzügyi munkájukat (pl. a házszámadást) ellenőrizték.

A szakaszmérnökök segítettek a műszaki munkák kivitelezését. Ebben az időben a munkákat kézi erővel végezték, ezért munkacsoportokat szerveztek a földművekhez, az átereszek építésére.

A jogszabályok nem csak vízrendezési munkákra, hanem nyárigáton végzendő feladatokra, kút- és ivóvízellátásra, csatornázásra, valamint öntözésre is engedélyezték társulat megalakítását.

Így alakult az Alpár és vidéke Nyárigát Társulat 1957. november 28-án, Tiszaalpar székhellyel, hogy a nyárigáton az építés-fenntartási munkákat elvégezzék, s ezzel a 13 450 fm nyárigátat védképessé tegyék és a mögöttes 4600 ha mezőgazdasági művelt területet megvédjék a nyári vizektől.

Nyárigát-társulat alakult még ezekben az években Mindszentben, Kiszomboron, Mártélyon és Makón is – hasonló feladatokkal. A kúttársulatok közül ezidőben alakult az Újszeged – Alsótiszaparti, Szeged – Lövédeúti; Szőreg – Árpádúti; Szőreg – Tolbucsin-téri; Szőreg – Petőfi utcai; Szeged – Baktói, és a Tömörkény István ártézi kút öntöző társulat.

Ezek kisebb érdekeltségi területtel működtek, de a jó ivóvízellátás mellett öntözést is folytattak a különböző háztáji kultúráknál. A mezőgazdasági öntözés kiszolgálására a társulatok kezelésébe 38 820 ha berendezett terület került. Itt nagy szerep jutott a Hódmezővásárhelyi, a Szentesi, a Szegedi, és a Délkörösi vízgazdálkodási társulatoknak.

Később a vízi „kistársulatokat” összevonták (egyesületek), s ekkor már a kézi munkát is részben felváltotta egy-egy építőipari gép, szivattyú, stb.

Ezekben az években a társulatok létszáma meghaladta a 6-800-at. Már részt tudtak venni az ár- és belvízvédelmi munkákban.

1957 és 1970 között egyesült, beolvadt a Kiskunmajsai Vg.Társulathoz kilenc, a Tiszakunszágihoz négy, a Szegedihez tizenkettő, a Hódmezővásárhelyihez négy, a Szentesihez négy, a Délkörösihez hét, a Makóihoz két másik társulat. Önálló maradt a Csongrádi, a Mezőkovácsházi, az Orosházi és a „Sárga” Partvédőmű Társu-

lat. Így a 46 vízgazdálkodási társulathoz tíz lett és a „Sárga”.

Ugyancsak ebben az időben – a rendeletek szellemében – alakultak a városi és községi ivóvíz- és csatornamű társulatok.

Vízműtársulat alakult 1957–1960 között 9 helyen; 1961–1965 között 27 helyen; 1966–1970 19 helyen, összesen 55 helyen.

Így a jó ivóvízzel ellátott lakosok száma 160 880-ra emelkedett, s később, a bekötések során ez még növekedett.

A vízmű társulatok által megépített műveket üzemelésre a megyei vízművállalatok könyvjóváírással átvették.

A társulatok pedig – hitelük visszafizetése után – fokozatosan megszűntek, a hátralékok beszedését pedig megkapták a szakigazgatási szervek a község-, illetve város-házakon és azokat közadók módjára behajtották.

A pénzügyi jogszabályok lehetővé tették, hogy a társulatok a Vízügyi Alapból (VA) állami támogatást kapjanak, de más szervek is adhattak támogatást, amit visszafizetni nem kellett (pl. megyék).

Az eddig leírtakból kiolvasható, hogy mekkora feladat hárult vízügyi igazgatóságunkra a társulatok felügyeletével.

Miért írtam le most ezeket? Az 1957-ben meghozott rendeletek jó utat jelöltek ki. Bebizonyosodott, hogy összefogással nagy feladatokat is meg lehet oldani. Ebben a munkában sok vízügyi dolgozó becsületesen vett részt.

A név szerinti felsorolás hosszú oldalat venne igénybe, ezért ezt nem teszem, de köszönöm mindenkinek, akivel társulati csoportvezető helyettesként együtt dolgozhattam.

Vánkay László

Lesz-e élővíz a Kurca?

A Kurca élővé varázsolása nagyon sok szentesi és Kurca menti település polgárát foglalkoztatja. A témát napirenden tartja a romló vízminőség és az előző generációk kedves emlékei – akkor még a tiszta vízű mederben nyugodtan fürödhettek, csónakázhattak és horgászhattak.

A Kurca menti településeken sorra alakulnak a civil szervezetek, melyek az önkormányzatokkal és horgászegyesületekkel összefogva célul tűzték ki a Kurca vízminőségének javítását, partjának rendezését – sétányok kialakításával. Összefoglalva: a polgárok igényeit is kielégítő, vá-

rosképbe illő, impozáns folyó méretű, tiszta vízű meder kialakítását.

A kitzűzött célok megvalósításának érdekében egyeztető megbeszélést hívott össze az Együtt a Kurcáért szentesi civil egyesület nevében eljáró Keller Ferenc elnök és a szentesi önkormányzat nevében eljáró Baranyi Imre képviselő.

A civil szervezetek nevében felkérték dr. Dobi László igazgatót, hogy az Atikó-

vízig képviselőjében vegyen részt a megbeszélésen és a szakmai háttérrel biztosítsa a kitzűzött célok megvalósíthatóságának érdekében. Az egyeztető megbeszélés időpontját a civil szervezetek 2007. november 15-én du. 13.30-ra tűzték ki.

(Folytatás a 14. oldalon)

S. O .S.! Sós a Kurca...

A Kurcát egy oklevél 1075-ben, I. Géza királyunk idejéből Curicea folyóként említi. Végleges magyar nevét a török időben kapta az Amád (vagy Almád?) nevét elhagyva. Zsíros Katalin: „Szentés földrajzi nevei” című könyvében a következőket olvashatjuk a Kurcáról:

„A Kurca a Körös-torok alatt szakad ki a Tiszából és 15 km hosszúságban kanyarog a szentesi határban. A folyó élővíz korában Szentés legfontosabb halászó helye és hajózható folyója volt ... a hajókon Szentésről Nagyváradra jártak, onnan ölfát, sót, gyümölcsöt és más egyebet szállítottak.”

A Kurca korábban valóban folyó volt. Ezt igazolja a „Kurca-tartány főcsatorna rendszere” című műleírás egy részlete is:

„A szabályozást megelőző időkben a Körös folyó a Tiszába való beömlése fölött két ágra szakadt, egyik ága NY felé hajolva Csongrádnál beömlött a Tiszába, a másik ága pedig kissé K felé hajolva Szentés és Szegvár városok érintése mellett a Tiszával közel párhuzamosan haladt és 40 km hosszú út után Mindszent felett szakadt a Tiszába. A Körösök ezen ága a Kurca meder. A Kurca még a negyvenes években is olyan élénk folyású meder volt, hogy Szentés városánál vízmalmokat hajtott.”

Mára a Kurca folyó-jellege már megszűnt, mert az elsődleges funkció a „tartány”-jelleg, a belvizek tartályszerű tárolása, majd a Tiszába való levezetése ezt megkövetelte. Csak így volt függetleníthető a térség a Tisza szeszélyétől, elöntéseitől, megtartva a belvízlevezetés lehetőségét. Ezáltal a Körös déli ága holtág lett, így vízpótlása és a térség vizeinek Tiszába való bevezetése a felső és alsó zsilipekkel és szivattyúkkal oldható csak meg.

A Kurca főcsatorna a vízgyűjtő területéről (1135 km²) fogadja a vizeket és alacsony tiszai vízállás esetén gravitációsan vezetheti le a Kurca-toroki zsilipen keresztül a Tisza folyóba. A Tisza magas vízállása esetén ezeket a vizeket szivattyúsan a Szentesi és Mindszenti szivattyútelepekkel lehet csak a befogadóba juttatni.

A Kurca és főbb mellécsatornái teljes hosszban kettős hasznosításúak, azaz a belvízlevezetési funkciójuk mellett öntözővizet is biztosítanak a térség mezőgazdasági gazdálkodói részére, a Felső-Kurcai vízkivétel, illetve a Szarvas-Kákai vízkivétel igény szerinti üzemeltetésével.

A szeszélyes folyóból békés főcsatornává válás után is fő ere maradt a Szentés környéki embereknek a Kurca főcsatorna. Ma már nem járnak Szentésről Nagyváradra hajók és „...onnan ölfát, sót,

gyümölcsöt és más egyebet...” sem szállítanak ide. Nem, mert sajnós, van itt só elég a főcsatornáknak, sőt még sok is! Forrásuk pedig nem a sóbánya, hanem a 33 termálkút.

A geotermikus energiahasznosítás nagy lehetősége a Szentés térségi gazdálkodóknak, üzemeknek, üzemeltetőknek. A kedvező adottsággal élni kell, de a felhasználás utáni környezetkímélő levezetésre nagyobb gondot kell fordítani.

A csurgalékvizekből származó diffúz és közvetlen szennyező terhelések hatására a kettősműködésű csatornáknak a vízminőség romlása, a csatornák eutrofizációja és feliszapolódása mára már kritikussá vált.

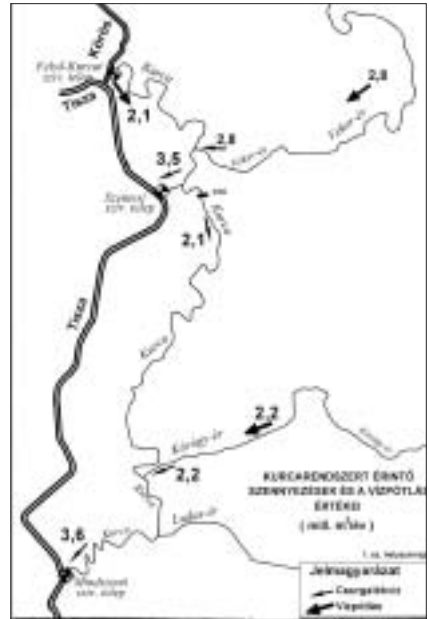
A Kurca-Szarvas-Kákai vízrendszer területéről több mint 7 millió m³ káros csurgalékvíz jut évente a Kurcába. Ennek 90 százaléka termálüzemi, a többi állattartó telepi csurgalékvíz.

A termálvizet a térségben 33 kútból nyerik. A fűtési célú hasznosítás után a csurgalékvizek a földmedrű tározókban való ideiglenes elhelyezést követően, vagy közvetlenül – magas hő és sótartalommal – a kettősműködésű csatornába jutnak. A Veker-éri főcsatornát 2,8 millió, a Kórógy-eret 2,2 millió, a Kurcát 2,1 millió m³ csurgalékvíz terheli közvetlen parti bevezetésekkel. Ezek mindegyike átfolyik a Kurcán is, összesen 7,1 millió m³ sós víz (ld. helyszínrajz). A termálvizekre az 1060-1820 mg/l-es sótartalom és a nagyon magas (90-98 %-os) relatív nátriumtartalom a jellemző.

A termálvíz bevezetésével a főcsatornákat a belvíztől eltérő és fokozottabb terhelés éri. Intenzívebbé válik a csatornáknak a vegetáció-képződés, a mederfenék közelében lassul a víz mozgása, ezáltal megnő a lerakódó iszap mennyisége. A termál csurgalékvíz befogadása és továbbvezetése a csatorna kezelőjétől a közérdek mértékében meghatározott feladatain (belvízlevezetés) túli fenntartási, üzemeltetési munkát követel meg. Ez jelentős költségnövekedést okoz.

A többlet gaztalanítás költségei, a vízminőségjavító intézkedések költsége, a vízkormányzás, a fenntartás, a folyóba való beemelés, valamint az abból való vízfrissítés szivattyúzási költsége a Vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. Törvény alapján a szennyvízkibocsátót terheli. A vízjogi engedély tulajdonosa a hivatkozott törvény 8.§ (1.) bekezdésében jelzett költségek megtérítésére kötelezhető.

A költségtérítés minden évben csak a befizetés mértékéig nyújt fedezetet a Kurcát és mellécsatornáit érő terhelések

fokozatos csökkentésére. Szempont, hogy a termál és egyéb szennyezések bebecsátói gazdaságilag ne lehetetlenüljenek el, ugyanakkor fokozatosan szüntessék meg a tevékenységük káros hatását.

A rövid távú célkitűzés: 5 év alatt fokozatosan elérni azt, hogy a vízjogilag engedélyezett rétegvíztermelés mennyiségével azonos mennyiségű öblítővíz kerüljön a szennyezők költségén az általuk terhelt víztérbe (ld. helyszínrajz). A környezetszennyezés fokozatos visszaszorításával közelíthetünk csak a környezetbarát termálvízgazdálkodási cél felé.

Reméljük, hogy a Kurca és a környezete túléli ezt a kényszerűen lassú folyamatot, és közösen elérjük, hogy nem lesz rossz (sós) a szánk íze.

Zárszó: A főcsatornákat csurgalékvízzel terhelők 80 százaléka öntöz is a szennyezett vízből. Így a Kurca élővé tétele nem csupán kiadási oldal számukra, hanem a termelésük előfeltétele is, mert nem mindegy, hogy az általuk szennyezett, vagy az általuk egyre nagyobb mértékben felfrissített vizet kapják-e vissza a vízrendszerből öntözésre.

Az sem dőlhet elégedetten hátra, aki közvetlenül nem öntöz. „csak” gazdálkodik a Kurca partján. Számukra íme az „úszómedence szindróma” tanulsága: Mindenki tiszta vízben szeret fürdeni, senki sem engedi meg a gyermekének, hogy a medencében „menjen ki”. De egyéni kényelemből sok ember úgy gondolja, hogy ő egyedül megszegheti a szabályt, nem lehet belőle semmi komolyabb baj, hiszen ebben az irdatlan mennyiségű vízben mit számít az az 1-2 dl! Ez igaz, a baj csak akkor van, ha mindenki így gondolja.

Remélem, az „úszómedence szindrómát” nem kell átkeresztelni „Kurca szindrómává”.

Rátky Pál

Rongálás, betörés, lopás

Sajnálatos módon az utóbbi időben megsaporodtak a címbeli negatív jelenségek az Atikövízig életében. Valószínűleg a mai magyarországi gazdasági helyzet követeli meg, hogy minden ember abból csináljon pénzt, amiből csak tud. És ez vonzza magával, hogy némely ember illegális úton is pénzhez próbál jutni. Még hangsúlyozottabban, mint a korábbi években, évtizedekben. Hisz' a szegénység nagy úr...

Károk keletkeztek az MBSZ felügyelete alá tartozó létesítményekben, az igazgatóság informatikai parkjában, valamint az újszegedi Vízügyi Történeti Emlékhely eszmei értékű tárgyaiban.

Az MBSZ létesítményeit az elmúlt években kisebb-nagyobb károk érték, melyeket a hivatlan, rossz szándékú látogatók okoztak. Jellemző a tilalmi táblák eltávolítása, megrongálása, ablakok betörése, sorompókard ellopása.

2007-ben minden eddigit meghaladó mértékben megnövekedett a kéretlen látogatók által okozott lopások, rongálások száma, és az okozott kár nagysága is. Az igazgatóság szinte teljes területén Tiszalpartól Algyón át Makóig mindenütt jelentős károkat okoztak.

A Tiszalpart öntöző szivattyútelepnél 6 m² lehegesztett bordázott lemez lefedést loptak el. A Maty-éri szivattyútelepen belvízvédelmi fokozat alatt végzett üzemelés közben – az éjszakai üzemszünetet kihasználva – 3,5 m gázfógrácsot tulajdonítottak el. Alig 3 hónap múlva ugyanitt ellopták a szivattyúmotorok erőátviteli kábeleit. A Maros jobb parti vízkivételnél áprilisban 100 m kábelt tulajdonítottak el. Az e feljelentésünkre indított nyomozás éppen

hogy befejeződött, mikor az ismeretlen tettesek még a maradvány 75 m kábelt is ellopták. Ennek az esetnek az érdekessége, hogy a viszonylag kis mélységben fektetett kábelt a kábelcsatornából valamilyen géppel kitépték. Októberben az Algyói vízkivételnél történt kábellopás. Ennek során a javításra elszállított szivattyú részben szabaddá vált kábeleit tulajdonították el. Valamennyi lopáshoz még az eltulajdonított értékeken felül jelentős rongálás is társult.

Mindent egybevetve a hivatlan látogatók által okozott lopás és kár értéke 5,4 millió forintra tehető. Az ismeretlen elkövetők néhány ezer forintos anyagi haszonért veszélyeztetik védelmi létesítményeink üzembiztonságát, közvetve egy-egy nagyobb terület védelmi biztonságát is. Az ismeretlen tettesek felkutatására tett rendőrségi intézkedések eredménytelenek maradtak.

Az Atikövízig szegényes apanázból próbálja fenntartani kis múzeumát, mely a múlt nagy örökségét hivatott védeni, őrizni és bemutatni azt a vízügy múltja iránt érdeklődőknek. Azoknak, akik nem azért látogatnak a múzeumba, hogy lopjanak...

Mert sajnos ez az eset is megtörtént a közelmúltban. Szeptember 26-án reggelre egy nagy méretű lyukat vágtak a múzeum területét körülvevő drótkerítésen. Az épületekbe nem hatoltak be, ám a műkedvelőknek cseppet sem nevezhető tolvajok néhány eszmei értékkel rendelkező kiállítási tárgyat, illetve egy-két értéktelenebb fémhulladékot is eltulajdonítottak: egy, a szegedi gőzfürdőben használt, 1920-as évekből származó, karimás csatlakozású csőcsontot, szerelvényekkel; egy, szintén nagy valószínűséggel a régi szegedi gőz-

fürdőből származó, 50 mm-es karimás csatlakozású csőcsontot; egy 200 mm átmérőjű lábszelepet; egy bordás fűtőidomot; valamint egy földalatti tűzcsapot elzáró szárral együtt. Az eszmei kár nyilvánvalóan sokkal nagyobb, mint a tárgyak forintális értéke. Az a szomorú, hogy az illetéktelen behatolók némi aprópénzért adták el a fém piacon a vízügyes múlt egy töredékét. Sajnálatosan ezeket a kiállított tárgyakat pótolni nem tudjuk, ma már csak hült helyük látszik az udvaron. A rendőrségi feljelentés megtörtént, de a fémtolvajok nyomát sajnos, ez idáig nem lelta a rendőrség.

Az elmúlt hetekben betörték az igazgatóságra is. A tetőn keresztül behatolva a harmadik emeletről elloptak két számítógépet, három monitort, egy notebookot és leszerelték a webkamera igazgatóságon lévő átjátszóját is. Összértékben a kár a helyreállításal az egy millió forintot közelíti. Szerencsére ez esetben megkerültek az elkövetők és az ellopott tárgyak egy része is. Nem lett meg két monitor, a harmadik monitort komolyan összekarcolták, a két számítógépet szétszedték alkatrészeire, a notebookot eltörték. Az elkövetők tizenévesek, akik talán még nem érték el a büntethető kort sem.

Ahhoz, hogy a hasonló eseteket megelőzhessük, vagy számukat csökkenthessük, hathatós védelmi intézkedéseket kell hoznunk létesítményeink, értékeink biztonsága érdekében. A területi jelenlétünk – gát-, csatornaóri szolgálat, gépészállomány – fokozott figyelme, a polgárőri szolgálatokkal, a rendőrséggel az együttműködés annak lehetőségét rejti magába, hogy a bűncselekmények elkövetése csökkenjen, vagy a cselekmény nem váljon befejezetté.

A vagyonbiztonságot új alapokra kell helyezni. Az elemi károkra vonatkozó biztosításunkat a biztosítandó vagyontárgyakhoz kellene igazítanunk, ezzel azonban komoly plusz költségeket is be kell vállalnunk. Azzal kell szembesülnünk, hogy ami nem fehéren izzik és nincs lebetonozva, azt Magyarországon ellopják. Függetlenül annak értékétől, illetve a tolvaj számára kinyerhető értékétől.

Közös feladatunk, hogy munkánkhoz szükséges, azt könnyítő vagy segítő eszközeinket, berendezéseinket a környezetünkhöz tartozó vagyontárgyainkat felelősséggel óvjuk és védjük, nemcsak gazdaságossági megfontolásból, hanem bűnmegelőzési célból is.

Pusztai Ferené dr., Temesvári Mihály és Húse Zsolt trásainak felhasználásával az összeállítást készítette:

Herczeg Zoltán

Nagyszöllősi Nóra

Lesz-e élővíz a Kurca?

(Folytatás a 12. oldalról)

A felkérésnek megfelelően a Szentesi Szakasz mérnökség székházában adtunk helyet az együttgondolkodáshoz.

A megbeszélésen részt vett Szirbik Imre országgyűlési képviselő, polgármester; Szentés, Szegvár, Mindszent önkormányzatainak képviselői; Szentés, Szegvár, Mindszent horgászegyesületeinek képviselői, a Szentés, Szegvár Együtt a Kurcáért egyesületek képviselői.

Az Atikövizet dr. Dobi László igazgató, dr. Pálfi Imre műszaki szaktanácsadó, dr. Kozák Péter osztályvezető, Ötvös Mihály szakasz mérnök és a Szentesi Szakasz mérnökség műszaki munkatársai képviselték. Kiemelkedő jelentőségűnek tartjuk, hogy ilyen körben első ízben sikerült leülünk megbeszélni a Kurca problémáit és megoldásainak lehetséges lépéseit.

A probléma összetettségére és nagy pénzügyi vonatásra való tekintettel megállapodtunk abban, hogy egy-egy témát (használt, káros vizek kizárása, meder rendezése, stb.) modulként kezelünk és arra vonatkoztatva több alternatívás terv fog készülni, amit megvitatunk. Ezt követően az érdekeltek utánajárnak, milyen pályázati lehetőségek állnak rendelkezésre a megvalósításhoz.

Ugyanebben a körben – várhatóan egy éven belül – újból leülünk és átnézzük az elkészített terveket, valamint a további lépéseket is megbeszéljük. Az Atikövizig a jövőben is arra törekszik, hogy a jó kapcsolatot tovább erősödjön a civil szervezetekkel és önkormányzatokkal. Egyben elősegíti a Kurca ökológiai célú vízfrissítését gravitációs módon.

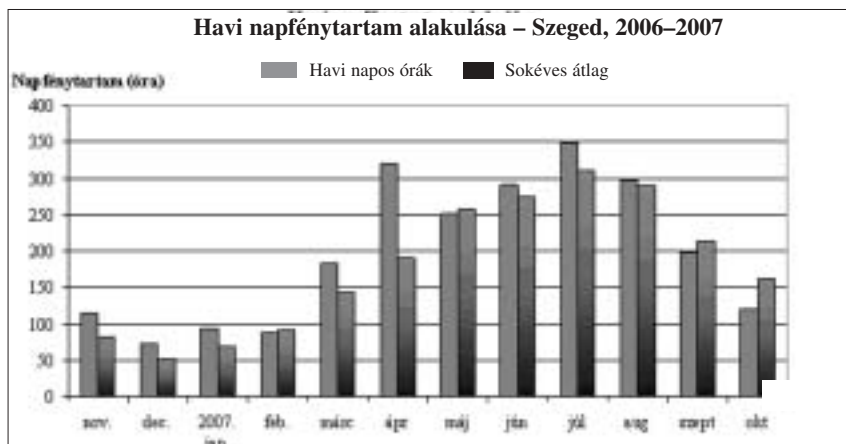
Hidrometeorológiai helyzetjelentés

Működési területünkön átlag feletti csapadék, hűvösebb és borultabb időjárás jellemezte 2007 októberét. A Tisza vízgyűjtő legnagyobb részén a sokéves átlagnál 10 százalékkal több csapadék hullott. Az igazgatóság területének Maros-torkolati részén volt nagyobb csapadéktevékenység, az átlag 52,5 mm. A november 1-től számított éves összeg az igazgatóság területén 88 százalékos lett. Területi eloszlásban a legtöbb a Holt-Tisza térségében hullott.

A napos órák száma júliusban 27 százalékkal alulmúlta a sokéves átlagértékeket. Az átlaghőmérséklet közel egy fokkal volt alacsonyabb az ilyenkor megszokottnál. A hőmérsékleti értékek 25–(-4) °C között változtak.

Folyószakaszainkon október végén kisebb árhullám vonult le a heves csapadéktevékenység eredményeként, a vízgyűjtő marosi részén 21 százalékkal. A Körösök vízgyűjtőjén 28, a teljes Tisza vízgyűjtőn 10 százalékkal több csapadék hullott az ilyenkor megszokottnál. Az árhullám jellemzően a középvízi mederben vonult le a hónap végén.

Működési területünk jelentős részén az elmúlt hónapban kisebb körzetek kivételével csökkent a talajvízszint. A talajvízszint-változás a 0–(-25) cm-es osztályközbe sorolható. Nagyobb különbségértékek mindössze néhány észlelőkút környezetében fordultak elő. A rendelkezésre álló adatok szerint országos területi átlagban októberben a

A viszonyítási időszaknál magasabban (25–50 cm-es osztályköz) helyezkedett el a talajvíztükör a Körös–Maros köze kisebb körzetében.

Feltűnő a Duna–Tisza köze területén a Kecskemét–Mórahalm irányban húzódó sáv, melynek területén 80-100 cm-t csökkent a talajvízszint.

A talajvízszint a

síkvidékek talajvízszintje a szeptemberi területi átlag közelében helyezkedett el.

síkvidékek területi átlagában októberben az 1971–2000. közötti időszak október havi átlagértékénél ~35 cm-rel alacsonyabban helyezkedett el.

Működési területeinken október végén – az egy hónappal korábbi állapothoz képest – a talajok nedvességtartalma a 0–20 cm-es rétegben kissé magasabb volt, a százalékban kifejezett nedvességtartalom a 90 százalékot elérte, illetve helyenként meghaladta a hónap folyamán hullott csapadék mennyiségének függvényében.

A 20–50 cm-es talajréteg nedvességtartalma az egy hónappal korábbi állapothoz képest mindenütt növekedett és területi átlagában a 60–90 százalék közötti telítettségi értékek fordultak elő. E talajréteg nedvességtartalmát október végén a Tiszántúl egyes körzeteiben a 100 százalékos telítettségi állapot jellemezte.

Az 50–100 cm közötti talajréteg nedvességtartalma október 31-én az egy hónappal korábbi állapothoz képest alig változott, területi átlagban a 30-50 százalék körüli telítettségi értékek voltak jellemzők.

Közvetlen csapadékhatóságból származó belvizek a hónap folyamán nem fordultak elő.

Kiss Csongor

Időszak	Atvízterületi csapadék (mm)						
	maximum		minimum		átlag		
	helye	helye	sokévi átl. viszonyított				
				csapad. (%)	eltérés (mm)		
tárgyhavi	83,3	Holt-Tisza	20,5	Tiszaalpár	52,5	107	3,5
nov. 1-től	–	–	–	–	490,7	88	-65,3

Vízmerce	Tárgyhavi felszíni vízállás (cm)						
	maximum		minimum		közép		
	dátum	dátum	dátum	dátum	mederteltség (%)	eltérés	
Tisza, Szeged	255	10.30.	91	10.21.	126	31	-23
Maros, Makó	188	10.29.	-36	10.18.	10	16	7
Körös, Szarvas	476	10.25.	454	10.29.	471	56	90

A táblázatban az „eltérés” az eltérést jelöli a sokéves havi átlagtól

Talajvízkút		Tárgyhavi közepes talajvízállás (cm)		
száma	helye	terep alatt	változás az elmúlt hónaphoz viszonyítva	eltérés a sokéves havi átlagtól
453	Hódmezővásárhely	-320	-12	-10
473	Mezőhegyes	-349	-11	47
831	Kiskunfélegyháza	-227	-6	-74

Nyugdijasok találkozója

Az Alsó-Tisza vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság vezetése 2007. november 13-án az igazgatóság szegedi, Irinyi János u. 1. szám alatti székházában tartotta meg a központ, az MBSZ (gépezem), valamint a Szegedi Szakaszmérnökség nyugdíjas baráti találkozóját.

A volt kollégák érdeklődését bizonyítja, hogy ismét nagy létszámmal – mintegy 150-en – jelentek meg a múltat idéző baráti találkozón.

Dr. Dobi László igazgató köszöntötte a megjelenteket, majd a Molnár ikrek és osztálytársaik, a Rókusi általános iskola Akrobat táncgyűjtésének tagjai adták elő műsorukat. (A Molnár ikrek dédszülei, nagyszülei, szülei az igazgatóságnál dolgoztak, illetve dolgoznak jelenleg is.) Ezt követően Nagyszöllősi Nóra PR-munkatárs mutatkozott be. Majd igazgatói tájékoztató hangzott el kiemelkedő, legfontosabb feladatainkról, idei kitüntettjeinkről. Szomorúan emlékeztünk meg az elmúlt évben örökre eltávozottakról.

Az ízletes és bőséges ebéd után hosszan beszélgettünk a vízügyi ágazat elmúlt 50 évéről, jelenéről. A baráti összejövetelt Virág József által elmondott versek tarkították, s Varga Zsolt munkatársunk zenéje

*„Hosszú szolgálatnak nyugalom a vége,
amikor elértem, felnéztem az égre.
Hála az Istennek, most már megpihenek,
Nem parancsol senki, a magam ura leszek.
Nem lesz nekem többé zsarnokom az óra,
Nem pislogok félve a nagymutatóra.
Nem fogom azt lesni, mikor üt és hányat,
Nem kell otthagynom a jó meleg ágyat.
Csak akkor kelek fel, mikor jól esik,
Egész házanépem kívánságom lesik.
Etetnek, itatnak, vakarják a hátam,
Ezt a boldog időt hej, de régen vártam.
Most már mindenütt szabaddá lett a tér,
Itt is az a jelszó, az öreg már ráér.”*

(Ismeretlen szerző verse)

színesítette. Búcsúzáskor kellemes karácsonyi ünnepeket kívánva köszöntünk el egymástól. S azzal: jó egészséget mindenkinek, hogy a jövő évi találkozón is együtt lehessünk!

A hódmezővásárhelyi, csongrádi, szentesi szakaszmérnökségek helyi szinten rendezik meg nyugdíjasaik baráti találkozóját.

Kurucz Gyula

VÍZPART

Az Alsó-Tisza vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság lapja
Megjelenik negyedévente

Szerkeszti: a szerkesztő bizottság

Elnöke és felelős kiadó:
dr. Dobi László

Felelős szerkesztő: Pálffy Katalin

Szerkesztő: Privácziné Hajdu Zsuzsanna
és Nagyszöllősi Nóra

Szerkesztőség: H-6701 Szeged, Pf.: 390
6720 Szeged, Stefánia 4.

Tel.: 36/62/599-599; Fax: 36/62/420-774

E-mail: hajduzs@atikovizig.hu

Nyomás: „NORMA” Nyomdász Kft.,
Hódmezővásárhely

F.: ATIKÖVÍZIG
6720 Szeged, Stefánia 4.
6701 Pf. 390

DÍJ HITELEZVE
SZEGED I.
Megyei Postahivatal
6701

NYOMTATVÁNY